سنڌي ساهتيہ جو هڪ اُهو خدمتگار
جنهنجو قدر ڪنهن نہ ڪيو

چوندا آهن، هڪ سخت طبيعت واري انسان جي
۾، هن جي ظابطي هيٺ ڪير بهتر سکي سگهندو
پرائي سگهندو آهي..... شايد تعليم يا تربيت وٺڻ
هن انسان کي، ڪافي تڪليف ٿئي..... شايد صبر
ڏيئي بيهي.... پر اهو سڀ ڪجهہ برداشت ڪرڻ
ظبط سان پاتل سکيا سان هو صحيح معنيٰ ۾
عقل جو ڏٽي ٿي سگهي ٿو. بنه ساڳئي نموني جيئن
بنيءَ ۾ جلڻ بعد چلڪات ڪيندو آهي.

اهڙي سخت طبيعت ۽ محڪم ارادي واري
جو نالو آهي ’اي. جي. اُتم‘. پريم سان ڪم
حليمائيءَ سان ڪنهن کي نصيحت ڏيڻ، شايد سندس
جي برخلاف آهي. دٻ سان پنهنجو ڪم ڪرائڻ..... پنهنجي
ڳالهہ مڃائڻ اُتم جي شخصيت جو حصو آهي.

آهي تہ اها بہ سٺي خاصيت، اُتم جيان اوچو
پنهنجي مقصد لاءِ، ساهتڪ خدمتن لاءِ..... پر پوءِ بہ
چيز کي هڪ مريادا هوندي آهي.

اُتم..... شايد اُتمچندائي آکہ جو Short form
جيڪڏهن منهنجي چاڻ مونکي دوکو نٿي ڏئي تہ
آکہ اُتمچندائي آهي. حيدرابادين ۾ اُتمچندائي آکہ
خانداني ماڻهو، نڪ اوچو، ڪلها نوڪي چوندو، ’مان اُتمچندائي
آهيان.....‘ اُتمچندائي پئسي وارا، واپاري طبقي وارا،

پر ان سان گڏوگڏ هڪ ٻي بہ ڪامنا اٿم
سپ ڪندي دل ڪولي وڏا ٺهڪ ڏئي، جو سندس
جي مشڪن لاءِ لاپڊايڪ ٿيڻ سان گڏوگڏ باقِي ٻين
جا اُتم لاءِ گلا شڪوا بہ دور ٿِي ويندا.

ٻُلون چڪون تہ هر انسان ڪان ٿيندون آهن. هتي
اهو اتهاس لکڻ نٿِي چاهيان تہ ڪنهن جِي چوڪ
سنڌي ادب جو ڪيترو نقصان ٿيو. سنڌِي ٻوليءَ جي
ڪي کهڙي ضرب پهتِي. پر اهو پڪ سان چئِي
ٿِي تہ اُتم جهڙو محڪم ارادي وارو شخص، اُصولن
پڪو، پنهنجِي ڌارٽائن انوسار سنڌي ادب جِي جوت
رهيو آهي ۽ ان لاءِ سندس ڪيل قربانيون وسارڻ
ڪونهن.

Standard، اهي ڪلا ۽ ڪلاڪار مان ڇا چاهن؟ هنن جي سمجهہ موجب ڪلاڪار کي ڌن سان خريد ڪري سگهبو آهي. جنهن ڪري پاڻ ڪلا جِي شيوا ڪري، اُپاسنا ڪري، ٻڪ ڪونہ ڪندا. سچ ٿِئي آهي..... ڪلا/ساهتيہ جِي شيوا ڪرڻ يعنِي پاپا ڪيڻ، ساڌنا ڪرڻ يعنِي ڪڏهن مخالفت تہ ڪڏهن غريبيءَ سان مقابلو ڪرڻ.....

اتفاق سان يا تقدير سان ڪڏهن ڪو ساهتڪار/ڪلاڪار مشهوريءَ جي ڏاڪن تي چڙهِي، ڪاميابيءَ سان لڪشمِي ديويءَ جو پاتر ٿِي سگهندو آهي. سرسوتيءَ جو لڪشميءَ سان سنگم ڏاڍو مشڪل جو آهي. باقِي ساهتيہ ۽ ڪلا جِي خدمت آهي سچ پچ مکڻ جِي شيخ پچائڻ. اهو ڦاڪو جنهن ٿاهيو، ڪهڙي سلسلي ۾ ٿاهيو.... پر سچ تہ ڪلاڪار/ساهتڪار کي شايد مکڻ کان بہ سکڻو پوندو آهي.....

اهڙن ساڌڪن مان هڪ آهي 'اُتم'، جنهن زندگيءَ جي هر نعمت کي ٺڪرائي، سنڌي ساهتيہ/ادب جِي شيوا جيءَ جان سان ڪئي، لگن سان ڪئي، پوري ايمانداريءَ سان ڪئي يا ڪٿِي ائين چئجي تہ اُتم تي سنڌيت جو جنون سوار آهي. صحيح معنيٰ ۾ هو سنڌيت جي پريم جو متوالو آهي.

اهو عالم آشڪار آهي تہ جڏهن گهر جو مڙس ڪمر ڪشي ڪا راه اپنائي ٿو تہ سندس ڪٽنب بہ انهيءَ راه جي ڪنڊن/گُلن جو مڪاميلو ڪري ٿو. نصيبان ڪيس سنڌريءَ جهڙي سُندر، سُگهڙ، احساس ڀري دِل جي مالڪڻ، هڪ قابل ڪنوار جو ساٿ مليو، جنهن پنهنجي لاجواب، سهڻي،

منيِ، سپڪ ٻوليِ/اسٽائيل سان سنڌي ساهتيہ جا گهڙا
چڙيا آهن. بيشڪ سنڌريءَ تي ڪيس ناز هئڻ گهرجي
نٿيِ چاڙان انهيءَ جو شرف اُتم کي ڏيڻ کپي يا
ارڏانگنيءَ کي. ليڪڪا هجڻ ناتي، سنڌريءَ جو
هڪ الڳ وجود هجڻ کپي. پنهنجيِ سوچ، پنهنجا
پر پوءِ بہ هيءُ تہ بلڪل نجيِ ناتو آهي.

خير/هتي ذڪر ٿيِ رهيو آهي اُتم جي شخصيت
بهتر ٿيندو تہ سندس خدمتن جو ئيِ ذڪر ٿئي .....

مان ڪنهن زماني ۾ اُتم کي 'اؤرنگزيب' سڏيندي
ڪلا پرڪاش اهڙي ٽائيٽل تي خوش ٿيندي هئيِ.
ان ڳالهہ جيِ اُتم کي خبر ڪانهي (مان ان
ڪان معافيِ طلبگار آهيان).

جيتوڻيڪ ان جي پنيان هڪ خواهش لڪل هئي
اُتم کي ڪلندو ڏسون، ڳالهہ بنه مذاق جيِ آهي.
۽ مان سوچينديون هيونسين تہ ڪا اهڙي ترڪيب
جو اُتم دل کولي ٺهڪ ڏئي. پر تنهن وقت اُتم
ٺهڪن جو مارڪيٽ ڏاڍو high هو، جو اسين ملهہ
نہ سگهياسين ۽ اُتم جا ٺهڪ هڪ تواريخ بڻجيِ ويا.

وقت واريءَ جي ڍير جيان هٿن مان ڪسڪندو
زماني ست سمنڊ پار ڪرائي اديبن جي دنيا ڪان
ڪري ڇڏيو ۽ اُتم کي ڪلائڻ جيِ ڪوشش اڌوريِ
ويئيِ. شايد ذهن مان ئيِ نڪري ويئيِ .....

زماني بعد رڪمڻيءَ جي زور ڀرڻ تي اُتم جهڙي
تي ڪجهہ لکڻ جيِ جُريت ڪري رهيِ آهيان، جيتوڻيڪ

امير جي صحبت ۾ ساٿ ۾ رهڻ کي زمانو گذري چڪو آهي.

منهنجي خيال موجب اُتم جهڙي قرباني کي چند شخص ئي ڪري سگهندا آهن، جو سرڪاري نوڪريءَ ۾ وڏي عهدي تي هجڻ باوجود به ان جو فائدو نه وٺي سگهيو. چاهي ها ته ترقي ڪري عهدي جو فائدو وٺي عيش جي زندگي گهاري سگهي ها، ٻچڙين کي ۽ سندريءَ کي high standard ڏيئي سگهي ها، جديد زماني جو سڀ نعمتون حاصل ڪري سگهي ها. پر اُتم انهيءَ جي بدلي هڪ سادي، سچي زندگي بسر ڪرڻ جو فيصلو ڪيو ۽ ڏينهن رات سنڌي ادب جي شيوا ڪندي، 'نئين دنيا' جهڙو معياري پرچو ڪڍي، ساهتيه کي اوچي مواد سان ڀرپور ڪيو، جنهن ڪري معياري اديبن کي هڪ پليٽفارم مليو پنهنجين رچنائن کي ڇپائڻ جو. پڪ اٿم ٻيا اديب، سندس ساهتڪ پهلن کي ڇُهي، وستار سان سندس ادبي خدمت جو بيان ڪري سگها هوندا. تنهن ڪري ان پهلوءَ کي اتي ئي ڇڏي مان صرف ايترو ئي چونديس ته اُتم سنڌيت جي هر کيتر ۾ اڳرو رهيو. سنڌي ٻولي، سنڌي ساهتيه لاءِ اڪٽ پيار هن کان ساڌنا ڪرائيندو رهيو ۽ هو pointed mind One سان هڪ ئي مقصد ڏانهن وڌندو رهيو.

دلي تمنا اٿم، سائين اُتم کي سُٺي صحت بخشي جو اڃان به هو پنهنجي دين سان سنڌي جاتي، سنڌي ٻولي، سنڌي ساهتيه جي ٽمٽمائيندڙ ڏيئي ۾ تيل پريندو رهي. جوت کي جهمڳائيندو رکي.